

Posudek oponenta diplomové práce

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra ústavního práva

Diplomantka: Kristýna Bednářová

Téma diplomové práce: Odmítání krevních transfuzí ze strany pacientů a rodičů nezletilých pacientů

Vedoucí diplomové práce: doc. Jan Kratochvíl, Ph.D.

Oponent diplomové práce: JUDr. Zdeněk Červínek, Ph.D.

Akademický rok: 2023/2024

I.

Předložená diplomová práce si bere za cíl analyzovat kolizi ústavních hodnot na podkladu odmítání krevních transfuzí ze strany nezletilých pacientů a jejich rodičů, tj. zda pozitivní závazek k ochraně života nezletilce má převážet nad svobodou vyznání nezletilého pacienta a jeho rodičů, anebo nikoli. S radostí konstatuji, že diplomantka se tohoto úkolu zhostila velmi dobře. **Navrhuji tedy, aby její práce byla hodnocena známkou C.**

Především bych chtěl vyzdvihnout fakt, že práce je psána velmi pěkným jazykem, skvěle se čte a po stránce formální je zpracována téměř ideálně.¹ Velmi dobrá je též obsahová stránka práce. Celkově mám pocit, že se jedná o nadprůměrnou diplomovou práci.

II.

Bohužel, přeci jen jsem na předložené diplomové práci našel **pár „mušek“**, a proto jsem nemohl navrhnout, aby byla hodnocena známkou nejlepší. Jde o následující připomínky:

- první okruh mých výtek by se dal shrnout pod heslo „**práce se zdroji**“. Po kvantitativní stránce sice práce obsahuje dostatečné množství zdrojů, avšak většina z nich je v práci použita spíše emblematicky. Skutečně nosných zdrojů, na jejichž základě by byla práce zpracována, je poměrně málo. S tím souvisí i to, že ačkoli diplomantka „torpéduje“ existující *status quo*, v práci a použitých zdrojích se to příliš nepromítá, neboť na konfrontaci s ideovými oponenty se prakticky nedostane. Dále mi, pokud jde o práci se zdroji, přišlo poněkud matoucí, když diplomantka na různých místech práce text označí pouze kurzívou, nepoužije uvozovky, ale za každou takovou pasáží následuje odkaz na citovaný zdroj. Z takového odkazu pak není patrné, zda jde o parafrázi či přímou citaci (viz např. strany 9, 18 a 30). Konečně, napříč celou prací se občas vyskytují pasáže, v nichž zcela chybí odkazy na použité zdroje, a přitom informace v nich podané rozhodně nelze považovat za notoriety (viz např. text na stranách 10-11, 20, 27-28, 29). Uvedené považuji za nevhodné tím spíš, že diplomantka na některých z těchto míst přímo odkazuje na ustálenou rozhodovací praxi soudů či názory, které zaznívají v rámci veřejné debaty, avšak tyto nijak je neidentifikuje.
- v práci není vždy jasné, jaký **obsah** diplomantka přikládá **pojmu nezletilý**, neboť na některých místech s ním pracuje v souladu s jeho ustáleným významem, jindy jej používá pouze pro osoby starší 14 let. Ve výsledku to působí matoucím dojmem.

¹ Poněkud horší – co do výskytu stylistických a gramatických chyb – je první třetina práce, ale tento nedostatek je vykompenzován zbytkem práce. Nemá tedy smysl se o tom podrobněji rozepisovat.

- navážu otázkou z podobného soudku, leitmotivem diplomové práce je následující teze (s. 20): „*Domnívám se, že by soudy měly začít více brát do úvahy názor pacienta mladšího osmnácti let. Nelze totiž a priori vyloučit, že je tato nezletilá osoba schopna adekvátně rozhodnout o svém životě a o následcích odmítnuté péče, která je mu nabízena.*“² Ta je následně přizpůsobena pro účely transfuzí (s. 48) následovně: „*Nezletilý pacient, který dosáhl dostatečné rozumové a volní vyspělosti projevít svůj názor a který si uvědomuje následky svého rozhodnutí, by měl mít možnost odmítnout transfuzi krve.*“ Ačkoli je mi **postoj diplomantky odmítající paušální opatření a plédující za individualizaci v přístupu k nezletilým** sympatický, domnívám se, že by chtěl poněkud prohloubit. Ano, obecně jistě platí, že individuální opatření, které je ušito na míru konkrétní situaci, je vždy šetrnější k lidským právům jednotlivců než opatření paušální. Nicméně jsou situace, kdy i paušální opatření budou ústavně konformní, neboť provádění individuálního šetření v každém jednotlivém případě není efektivní a nese s sebou extrémní finanční a administrativní zátěž. V práci mi posouzení právě tohoto aspektu chybí, stejně jako vysvětlení, jakou roli může v obdobných věcech hrát princip nejlepšího zájmu dítěte.
- **u případové studie by bylo asi lepší si analyzovanou situaci (skutkový stav) konkrétněji vymezit**, neboť test proporcionality není nikdy aplikován abstraktně. Především výklad k testu potřebnosti po větší konkrétnosti přímo volá (podrobnější posouzení alternativ a jejich případných negativních dopadů). V tomto směru mi přijde poněkud nešťastné, že po úvodních kapitolách psaných poměrně rozvláčně se v kapitole, jež má být jádrem práce, diplomantka odvolává na to, že na podrobnější analýzu alternativ nezbyvá prostor. S tím také souvisí to, že bych v rámci analýzy čekal i zohlednění aspektu naléhavosti konkrétního lékařského úkonu vyžadujícího transfuzi. Jiný prostor pro zkoumání názoru nezletilce a jeho psychosociálního vývoje bude v případě léčby leukémie (byť i zde bude záviset na míře, v jaké je již nemoc rozvinuta) a jiný zase v případě prasklé stehenní tepny.

III.

Shrnuto, s ohledem na výše uvedené navrhuji, aby byla tato diplomová práce – dle výsledků ústní obhajoby – hodnocena **známkou C**.

Pro účely diskuse u obhajoby navrhuji, aby diplomantka představila svůj pohled na roli, kterou by měl hrát princip nejlepšího zájmu dítěte v kontextu odmítání transfuzí. Současně by diplomantka mohla rozebrat britský případ *Re E*, který podrobuje kritice v rámci pasáže věnující se testu poměrování (s. 39 an.). Přiznám se, že tato pasáž mi nepřišla příliš přesvědčivá. Konkrétně jsem měl pocit, že mezi popisem okolností případu a kritickými závěry diplomantky existuje drobná diskrepance. Zarazilo mě především následující konstatování: „*Nelze s jistotou tvrdit, že pouze na základě věku bude nezletilý méně chápat koncept umírání a smrti, než dospělý jedinec.*“ Pokud jsem ale četl pozorně, tak v tomto případě pouze věk nerozhodoval. Současně jsem si říkal, zda by nebylo možné do argumentace více zapojit princip, že děti mají poměrně omezenou životní zkušenost, která jim brání ve skutečné racionalizaci jejich víry (to platí dvojnásob pro děti žijící v komunitě svědků Jehovových)?

V Olomouci dne 20. 9. 2023

Zdeněk Červínek

² Strana 20.